Eduskunnan hallintovaliokunta

Eduskunnan hallintovaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö

**Itä- Uudenmaan poliisilaitoksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta; HE 39/2021 vp**

## 1 Asia

Eduskunnan hallintovaliokunta pyytää asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta; He 39/2021 vp.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi perustuslaissa turvatun liikkumisvapauden väliaikaisesta rajoittamisesta väestön suojaamiseksi covid-19 -epidemian leviämiseltä. Lailla voitaisiin rajoittaa henkilön liikkumista ja oleskelua muualla kuin henkilön asuinpaikassa tai muussa siihen rinnastuvassa asuinpaikassa, jos se olisi välttämätöntä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaavan hyvin laajalle levinneen vaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella määriteltäisiin ne alueet, joissa henkilöiden liikkumista ja oleskelua rajoitettaisiin. Rajoitukset voitaisiin antaa määräajaksi, joka olisi enintään 21 vuorokaudeksi ja sitä voitaisiin jatkaa enintään 21 vuorokautta kerrallaan. Esityksen mukaan tämän hetkisen epidemiologisen tilanteen edellyttämien alueellisten rajoitusten arvioidaan kohdistuvan Helsinkiin, Espooseen, Vantaalle, Kauniaisiin ja Turkuun.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi poliisille uusi valvontatehtävä eli lakiehdotukseen sisältyvien liikkumis- ja oleskelurajoitusten valvonta. Valvontatehtävä kattaisi myös kasvomaskin tai hengityssuojaimen käytön valvonnan. Uuden valvontatehtävän hoitamisen arvioidaan edellyttävän merkittävässä määrin ylitöiden ja hätätyön teettämistä.

## 2 Itä- Uudenmaan poliisilaitoksen lausunto

Poliisin tehtävänä olisi valvoa ehdotettujen liikkumisrajoitusten noudattamista, sekä puuttua valvontatehtävänä myös kasvomaskin tai hengityssuojaimen käyttämättömyyteen sisätiloissa ja liikennevälineissä, joissa on muita kuin samaan talouteen kuuluvia henkilöitä. Kasvomaskia tai hengityssuojainta olisi käytettävä kaikkien vuonna 2007 ja sitä ennen syntyneiden, ellei

terveyteen liittyvät syyt estä maskin käyttöä. Esityksen mukaan liikkumis- ja oleskelurajoituksiin säädettäisiin useita eri poikkeuksia. Poliisilla olisi oikeus myös kirjoittaa sakko liikkumisrajoituksen rikkomisesta sille, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo säädettyä liikkumisrajoitusta tai jättää käyttämättä hengityssuojainta.

Itä- Uudenmaan poliisilaitoksen mukaan liikkumisrajoitusten ja niihin säädettyjen poikkeusten tulisi olla yksiselitteisen tarkkarajaisia, jotta sekä rajoituksia valvovalla poliisilla, että rajoitusten kohteella olevalla kansalaisella olisi tieto siitä, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä.

Kasvomaskien sekä hengityssuojainten osalta poliisilaitos on jo varautunut yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa jakamaan ihmisille suojaimia, eli puuttumaan rikkomuksiin ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin.

Vaikuttavuutta tavoitellessa edellytyksenä olisi, että poliisi asettaisi koko liikkumisrajoituksen voimassaolo- ajaksi kaikkiin kiellon alaisten alueiden kaupunki- ja kuntakeskittymiin vähintään yhden näkyvillä olevan poliisipartion ja yksittäisten henkilöiden valvonnan sijaan valvonnan painopiste tulisi olemaan väen kokoontumisten estäminen. Ehdotetussa laissa ei ole kuitenkaan säännöstä, joka antaisi poliisimiehelle toimivallan määrätä yksittäinen henkilö siirtymään tai poistumaan alueelta, jos säädettyä liikkumisrajoitusta ei noudateta. Lisäksi esimerkiksi väen kokoontumiset Vantaan kaupungin ulkoilualueleille tulisivat olemaan tilanteita, joissa rajoituksiin ehdotettujen poikkeusten valvonta olisi käytännön tasolla mahdotonta. Isossa kuvassa poliisi pystyy kuitenkin riittävällä läsnäololla takaamaan, että väen kokoontumisia ei tapahtuisi ainakaan keskeisillä liikenneasemilla, kauppakeskuksissa, sekä väkeä tyypillisesti kokoavissa julkisissa tiloissa.

Itä- Uudenmaan poliisilaitos katsoo pystyvänsä resursoimaan liikkumisrajoitusten valvonnan Vantaan kaupungin alueella siten, että poliisin näkyvä läsnäolo kyetään takaamaan tavoitteeseen nähden riittävällä tasolla. Käytännössä poliisilaitos luopuu valvonta- aikana suurimmasta osasta päivittäistä liikenteen valvontaa, sekä priorisoi tiettyjen rikostyyppien tutkintaa. Hälytystoiminta kyetään valvonnankin aikana hoitamaan normaalilla tavalla. Mikäli liikkumisrajoitusten valvonta tulisi kohdentaa myös Vantaan ulkopuolelle, eivät poliisilaitoksen käytettävissä olevat resurssit enää riittäisi valvontaan ilman massiivisia priorisointeja poliisin arjen toimintaan. Mikäli liikkumisrajoitusten valvonta kestäisi useamman viikon ajan, tulisi poliisilla olla mahdollisuus myös työaikasäännöksistä poikkeamiseen.

Poliisipäällikkö Ilkka Koskimäki

Ylikomisario Jussi Huhtela

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 29.03.2021 klo 14:49. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

| | |
|---|---|
| Liitteet | <Kirjoita tähän> |
| Jakelu | <Kirjoita tähän tai kaksoisnapsauta> |
| Tiedoksi | <Kirjoita tähän tai kaksoisnapsauta> |